

Een Brugs KERSTspreekje 2003 Peter Theunynck & er was geen plaats in de herberg * winterwende * meisje met zwavelstokjes (wijlen dolle mol Herman J. Claeys)

[Overlijden Herman J. Claeys, dolle mol & rebelse bosdichter \(in memoriam\)](#)
[Pas verschenen monografie Herman J. Claeys : GEWAPENDERTAAL : provo, politie, poëzie](#) □ [Kunnen we over het leven praten? In memoriam Herman J. Claeys met dank aan Knack 20.1.2010](#) [Vurige Tongen te Ruigoord met o.a. viering Herman J. Claeys, Axis Mundi](#)

Een arme Brugse jongen
met astma en heel slechte longen,
kon zonder zijn puffer niet voort,
zelfs zijn hartritme was al verstoord.

Zijn ma ging op zoek naar bossen
Zijn pa zocht verwoed naar wat groen,
want om zijn probleem op te lossen
Had men bomen en zuurstof vandoen.

Ze kwamen aan in het Lappersfort
en lazen hier komt heel binnenkort
een pracht van een industriegebied.
Dat hielp hun kleine jongen niet.

Ze kwamen aan de Chartreusenatuur.
Ook daar bleek groen van korte duur.
Men plande bedrijfshoofdkwartieren.
Dag vogels, dag andere dieren.

Ze snapten niet dat het stadsbestuur
zo slordig kon omgaan met de natuur.
Wil men onze jongen helemaal dood?
Hooft niemand dan zijn ademnood?

Pa trok zijn stoutste schoenen aan
en ging voor Patrick Moenaert staan.
Ma had haar mooiste japon uitgekozen
en trok naar het kabinet van Yves Roose.

Ze legden hen hun kerstwensen voor.
Hun burens en vrienden riepen in koor:
"Bestuur, red het groenegordelgebied.
Vergeet onze groene longen niet."

De wijze vaders werden bewogen
door zo' n golf van mededogen,
dat ze snel naar een oplossing zochten
en de bossen aan Sannen verkochten.

Door de poorters werden ze ingehaald

als een Breydel en een De Coninck
Ze hadden een overwinning behaald
en kregen de hoogste beloning.

**Peter Theunynck, Lid van de LAPPERSFORT POETS SOCIETY actief
in het beschermcomité van het Lappersfortbos en de Chartreusenatuur**
www.poeziebos.be

Kerstgedicht

Er was geen plaats in de herberg.

Een jong koppel, uit een andere streek,
ongetrouwd, zij hoogzwanger.

Ook in het opvangcentrum mochten ze niet naar binnen.

Zij werden van het kastje naar de muur gestuurd,
van Pontius naar Pilatus
door cynische bestuurders,
door harteloze bewoners,
door geldgierige eigenaren.

Zij waren immers vreemd in deze streek, en arm.

Daarom kraakten zij een leegstaand armoedig optrekje,
zonder meubilair.
Het leek wel een stal.
Op een strooien matras die er lag
beviel de jonge vrouw van een jongetje.

Zij bleven er hokken tot zij er uitgezet werden.

Niemand zou aan dit mensonterend voorval
verder aandacht hebben geschonken,
ware het niet dat de jongen later
wereldberoemd is geworden
vanwege zijn wonderlijke performances.

Zo komt het dat deze gebeurtenis
al meer dan twee millenia jaarlijks herdacht wordt
op vijftiende december,

het feest van de krakers.

Herman J. Claeys

Winterwende

De langste nacht was niet lang genoeg

op deze winterwende,
dageraads grauwe klaarte
drukt op Vrouw Holles zere ziel
drukt als een loden zwaarte.

Zij klimt de beboste heuvel op,
zij wil de keerkring genaken,
maar er schijnt geen licht door de bomen,
de evening ligt in een ver verschiet,
allicht zal de bloei niet komen.

Zij klampt zich vast aan de zwarte vlier,
die haar bladloos met takken omstrengelt:
Vrouw Holle zit in een houten kooi
waaruit zij zich pas zal bevrijden
bij de gulden voorjaarstooi.

Die tooi zal niet te aanschouwen zijn
want men is er het bos aan het rooien,
de heuvel wordt levenloos afgevlakt.
De wraak van Vrouw Holle zal gruwelijk zijn
want haar vlier wordt omgehakt.

Herman J. Claeys

De jongen met de zwavelstokjes

feestgedicht voor oud-en-nieuw

De jongen met de lucifers schuimt de drankhuizen af,
struint langs volgeboekte restaurants,
in de vrieskou van midwinter,
door het koude hart van de heet gestookte metropool.

Lucifers voor een dubbeltje !
Aanstekers voor vijftig cent !
Voetzoekers voor een euro !

Honger lijden in de geur van kalkoengebraad,
verkleumen onder de rook van fornuizen,
thuisloos dolen tussen de woekerende leegstand
in de verkankerde stad.

De welgedane eigenaren
van de dure verwarmde terrassen
pramen de gezeten bestuurders
om de gratis zitbanken te verwijderen van het plein
vanwege die clochards die de kerstboom ontsieren,
vanwege die rare libertaire hangjongeren,
vanwege dat blonde Meisje met de Zwavelstokjes,
vanwege die bruine jongen met de aanstekers

die de nieuwjaarsillusie van weelde en welstand
vergallen.

Onder de klaterende kerstkitsch
van de stervende evergreen reuzenspar
vol twinkelende valse sterren
en behangen met verpakte nepcadeaus
zit de jongen met de lucifers
te kwijnen.

Hallucinerend steekt hij
- zoals in een Grimmig sprookje van Andersen -
de droomboom in brand tot een torenhoge toorts,
steekt hij de harteloze stad in brand,
steekt hij de wrede wereld in brand,
tot een kolkende zee van vlammen
waarboven hij in een wolk van sprankels
triumferend uitstijgt
naar zijn hemel van merriment and happiness,
van zaligheid en geluk.

Duivelse jongen met de solferstekjes,
loop naar de hel !

Herman J. Claeys

<http://www.dewerldmorgen.be/artikels/2011/07/12/antwerps-kaaiengedicht-voor-schuinsmarcheerders>

<http://www.dewerldmorgen.be/foto/2011/08/29/straathond-herman-j-claeys-gehuldigd>

voor Herman J. Claeys

eerst kende ik jou van verhalen
uit het hol van een Dolle Mol:
de penisgroet, een houten
halskraag vervaardigd van
de bril van een toilet

eenmaal in hartje Brussel
bezocht ik jouw domein:
een gezelschap van vette haren,
de beste vrienden van de rijkswacht;
en een bleke schone van de Flower
Power die een jointje wou delen
en een luchtmatras voor één nacht

later kwamen we samen
aan het Lappersfort: jij had
de grootste van alle namen

maar je leek een opa op de hort

een bedeesde die woorden
mompelt als verende hamerslagen
nog steeds strijdvaardig maar
reeds gelouterd door de dagen

een stille man door de wapenstok
tot ridder geslagen en het kappen
van het bos was weer een brok
die je weigerde door te slikken

praten met je was draden rapen
een verleden oppikken waaraan
geen handgreep was maar
je keek omhoog naar een boomhut
alsof je nog eenmaal op zou klimmen

ja, een opa op de barricade
met tieners en twens;
agenten sloegen jou gade,
sloegen jou tot ridder nog eens

staf de wilde

AFSCHEID VAN HERMAN J. CLAEYS

Totaalprogramma ter ere, maar helaas ook als afscheid, van iemand die een stukje Brusselse geschiedenis mee-schreef

**Vrijdag 18 december 2009 – vanaf 20u in café DOLLE MOL,
Spoormakersstraat 52, 1000 Brussel**

1969: **Herman J Claeys** begint in de Spoormakersstraat te Brussel met '**Free Press**', een ontmoetingsplaats voor het literaire, artistieke en revolutionaire zootje ongeregeld dat het Brussel van de jaren zestig in zijn schoot koesterde. Het handeltje barst uit zijn voegen en al gauw wordt er om het hoekje, de Kaasmarkt, een keldercafé geopend. Een café, wel gekend in alternatieve middens en bij de rijkswacht, die regelmatig een groepsbezoek bracht aan het etablissement, en er daarbij niet voor terugschrok de medebezoekers een geleide reis naar de kazernes op te dringen.

In 1972 werd er een pand in de Spoormakersstraat 52 gehuurd, waar café werd gehouden, een boekhandel uitgebaat en waar allerlei comités en bewegingen konden vergaderen, al dan niet in hun doen en laten gevolgd door anonieme bewonderaars, die gretig verslag uitbrachten aan hun oversten over de snode plannen van al die vergadelaars.

Vanuit **Dolle Mol** vertrok een Free Press Bus waarmee Herman J Claeys allerlei festivals onveilig maakte, en zowel undergroundstrips als alternatieve publicaties en stencils te koop aan bood.

Zeker tot 1985 was Dolle Mol een ontmoetingsplaats, een literair centrum, een kweekvijver van muzikaal talent, een aparte plek in een overigens eerder conformistisch Brussel.

Met als man achter en voor de schermen Herman J Claeys. Schrijver-dichter-kunstenaar. Herman kwam in 1935 in Brugge op de wereld. Hij was enige tijd leraar. In de jaren zestig was hij, zoals hierboven beschreven, nauw betrokken bij de Provo-beweging en enkele kritische jongerentijdschriften. In dezelfde periode manifesteerde hij zich ook als een geëngageerd criticus, onder andere met de bundel *Wat is links?*. Hij is auteur van romans, verhalen, poëzie, essays, songteksten en toneel, en hield zich bezig met woord-beeldinstallaties, poëtisch-muzikale acts, projecten met doorlopende muurpoëzie en tentoonstellingen van visuele poëzie. Overigens werkte hij ook jarenlang mee aan de Wolters woordenboeken en is hij samensteller van het Vlaams Dialectenwoordenboek. Het werk van Herman J. Claeys drijft heel vaak op het conflict tussen het individu en een (over)geïstitutionaliseerde maatschappij, dat op een sterk allegorische en symbolische wijze wordt geëvoceerd.

Nog geen 75 jaren na zijn geboorte, lijkt er een einde te komen aan Hermans drukke leven. Herman lijdt aan een terminale ziekte, wordt palliatief verzorgd, maar is onder begeleiding gelukkig nog in staat zich te verplaatsen. Het **Masereelfonds**, **Dolle Mol** en de **Vereniging van West-Vlaamse schrijvers** (VWS) hadden niet veel moeite om Herman J. Claeys te overtuigen afscheid te komen van Brussel en van 'zijn' Dolle Mol.

Op vrijdag 18 december 2009, vanaf 20u stelt het VWS een cahier/monografie (opgesteld door schrijver-beeldhouwer Renaat Ramon) voor, komen diverse vrienden van Herman een woordje zeggen (zo hebben Frank De Crits en Freddi Smekens hun medewerking al toegezegd, en er wordt nog volop verder gewerkt aan het programma) en is er een streep muziek. VWS biedt de aanwezigen ook een receptie aan. Afspraak dus op vrijdag 18 december, om 20u in café DOLLE MOL, Spoormakersstraat 52, 1000 Brussel. Met pijn in het hart nemen we afscheid van een Westvlaming, die zijn sporen naliet in Brussel en zijn laatste levenstermijn in Antwerpen doorbrengt. We hopen op talrijke aanwezigheid van eenieder die onze waardering voor Herman J. Claeys deelt. Namens Dolle Mol, Masereelfonds en de Vereniging van West-Vlaamse schrijvers, Bernard Desmet, Masereelfonds, 02/502 38 80, www.masereelfonds.be